

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ : บทบาทและการแบ่งงานระหว่างชายหญิง ในชุมชนที่มีผลต่อการพัฒนาสตรี

ชื่อผู้เขียน : นางณัฏฐิยาภรณ์ ศรีสุบรรณ

ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต : สาขาวิชาการศึกษาอกระบบ

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ :

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดุสิต ดวงสา	ประธานกรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ยงยุทธ เปลียนแดง	กรรมการ
อาจารย์วิสุทธิ วานิช	กรรมการ

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทหญิงชายในชุมชนทั้งในอดีตและปัจจุบัน บทบาทและการแบ่งงานในครัวเรือนระหว่างหญิงชายในชุมชนชนบท ระบบคุณค่าและวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับบทบาทและการแบ่งงานระหว่างหญิงชาย และผลกระทบของการแบ่งงานระหว่างหญิงชายที่มีผลต่อการพัฒนาสตรีในชุมชนชนบท

การวิจัยเป็นแบบเชิงคุณภาพโดยเริ่มจากการศึกษาเอกสาร แนวคิดและทฤษฎีและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสังเกต การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างและไม่มีโครงสร้าง การสนทนากลุ่ม และการบันทึกภาคสนาม ข้อมูลที่ได้ได้รับการวิเคราะห์ แยกแยะ จัดหมวดหมู่ตีความหมายและนำเสนอโดยการบรรยายและสรุปเชิงวิเคราะห์ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

การแบ่งบทบาทและแบ่งงานระหว่างหญิงชายของชุมชนแต่เดิมใช้เพศเป็นเกณฑ์กำหนด ตามที่ได้รับการปลูกฝังและสืบทอดต่อกันมาจนกลายเป็นวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตของคนในชุมชน โดยผู้หญิงจะได้รับมอบหมายให้ดูแลความเป็นอยู่ของทุกคนในครอบครัวเป็นหน้าที่หลัก ต้องรับภาระทุกอย่างในครอบครัวเพื่ออำนวยความสะดวก ความสะดวกสบายของคนในครอบครัว ส่วนผู้ชายจะได้รับมอบหมายหน้าที่หลัก คือ เป็นผู้นำครอบครัวและมีหน้าที่หาเลี้ยงครอบครัว

ปัจจุบันสภาพสังคมได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมตามกระแสการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ ชุมชนที่เคยมีความเป็นอยู่อย่างง่าย ๆ ได้กลายเป็นสังคมที่มีลักษณะเป็นสังคมเมืองที่มีค่านิยมในวัตถุ แต่ทัศนคติ ความเชื่อและวัฒนธรรมของชุมชนในการแบ่งบทบาทหญิงชายยังเป็นเช่นเดิมบทบาทของหญิงยังคงจำกัดอยู่เพียงในครัวเรือนเท่านั้น ในขณะที่ผู้ชายมีบทบาทออกไปนอกบ้าน อย่างไรก็ตามในทางปฏิบัติหญิงชายได้ช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการทำงานของทั้งสองฝ่าย แต่ช่วงระยะเวลาหรือโอกาสในการช่วยงานซึ่งกันและกันแตกต่างกัน ผู้หญิงจะช่วยงานผู้ชายหรืองานนอกบ้านตลอดเวลาที่มีโอกาสส่วนผู้ชายจะช่วยงานผู้หญิง หรืองานในบ้านก็ต่อเมื่อตนเองไม่สามารถทำงานนอกบ้านได้หรือไม่มีงานทำและผู้หญิงจะไม่ทำงานบ้านถ้างานนอกบ้านมีความสำคัญทางด้านเศรษฐกิจ หรือมีมูลค่าเป็นประโยชน์ต่อเศรษฐกิจของครอบครัวมากกว่า ในกรณีนี้ผู้ชายจะต้องช่วยทำงานบ้านเพื่อไม่ให้มีผลกระทบต่อตนเองและบุตร

ความเชื่อ ค่านิยม ตลอดจนทัศนคติต่าง ๆ เกี่ยวกับบทบาทของหญิงชายทั้งในชุมชนและในครอบครัวก็ได้รับการสืบทอดทั้งจากวิถีชีวิตในชุมชน จากการปฏิบัติในครอบครัวและจากการอบรมสั่งสอนโดยตรงในครอบครัว ประเพณี ความเชื่อและวิถีชีวิตที่เป็นอยู่ล้วนแล้วแต่ทำให้บทบาทที่แตกต่างกันของหญิงและชายดำรงอยู่ทั้งสิ้น

การปลูกฝังทัศนคติและความเชื่อในบทบาทหญิงชายมานานนี้เองทำให้ผู้หญิงไม่รู้สึกรัดแย้งในบทบาทมากนัก ถ้ามีก็จะพยายามปรับตัวเองโดยการเพิ่มเวลาในการทำงานในบ้านให้มากขึ้นด้วยความเต็มใจโดยไม่คิดที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของคนรอบข้างโดยเฉพาะสามี ในสถานการณ์

นี้ผู้หญิงต้องทำงานหนักมากขึ้น ส่วนผู้ชายกลับรู้สึกไม่สบายใจ คับข้องใจและไม่ภาคภูมิใจถ้าต้องช่วยทำงานบ้าน ผู้หญิงจึงต้องทำงานหนักมากขึ้นจึงไม่มีเวลาและโอกาสในการพัฒนาตัวเองทำให้ล้าหลังและขาดโอกาสในการเพิ่มศักยภาพของตนและครอบครัวเพื่อรองรับกระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคม ผู้หญิงส่วนใหญ่จึงไม่มีโอกาสได้แสดงความรู้ความสามารถของตนเองให้เป็นที่ประจักษ์แก่สังคม และไม่มีโอกาสในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของตน ผู้หญิงในระดับบน เช่น ภรรยาหรือญาติพี่น้องของผู้นำท้องถิ่น ผู้หญิงที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดีและหรือมีระดับการศึกษาที่สูงกว่าและผู้หญิงที่ไม่มีภาระทางครอบครัวเท่านั้น จึงมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของตน บทบาทในการพัฒนาหมู่บ้านของผู้หญิงคงจำกัดอยู่เฉพาะงานบางอย่างเท่านั้น เช่น การบริการซึ่งกลุ่มผู้หญิงมักจะ เป็นผู้รับผิดชอบ